

ת"פ 44220/09/15 - מדינת ישראל נגד אלירן ססי

בית משפט השלום בכפר סבא

15 מרץ 2017

ת"פ 44220-09-15 מדינת ישראל נ' ססי

לפני בעניין: כב' השופט מיכאל קרשן
המאשימה

מדינת ישראל

נגד

אלירן ססי

הנאשם

נוכחים: ב"כ המאשימה עו"ד מוטי חבה
הנאשם בעצמו וב"כ עו"ד אלי כהן

גזר דין

1. הנאשם, יליד 1983, הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר דיוני שלא כלל הסכמה לעניין העונש, בביצוע עבירות של **גידול סם והחזקת סם לצריכה עצמית בלבד**.

לפי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 21.9.2015 גידל הנאשם בחלקו האחורי של מבנה נטוש בהוד השרון סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל של 650 גרם נטו. באותן נסיבות החזיק הנאשם בביתו בהוד השרון חשיש במשקל 0.51 גרם לצריכתו העצמית.

2. לחובת הנאשם ארבע הרשעות קודמות. בשנת 2011 הורשע הנאשם לראשונה בעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית בלבד, ונדון, בין היתר, למאסר על-תנאי בן 6 חודשים למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים. בשנת 2014 הורשע הנאשם פעם נוספת בעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית בלבד, ובין היתר האריך בית המשפט את המאסר על-תנאי האמור למשך שנתיים. לפיכך לחובתו של הנאשם מאסר על-תנאי חב הפעלה בן 6 חודשים.

3. הוגשו בעניינו של הנאשם שני תסקירים מהם עולה התמונה הבאה:

הנאשם, רווק המתגורר עם בת זוג, מצוי בתנאים מגבילים זה למעלה משנה. הנאשם סיים 12 שנות לימוד, ומהצבא שוחרר לאחר 11 חודשים בלבד על רקע רפואי. הנאשם עובד בעסק עצמאי של אחזקת מבנים.

הנאשם סובל מהתמכרות לסמים ונעשה ניסיון להפנותו לטיפול במסגרת היחידה לטיפול בנפגעי סמים, שלא צלח משום שלא נמצאה מסגרת פנויה מתאימה במקום מגוריו ואף בעיר אחרת. לפיכך פנה הנאשם למסגרת טיפולית פרטית "התחלה חדשה", בה השתלב החל מחודש פברואר 2016 והוא מוסר שם בדיקות שתן שבועיות נקיות משרידי

סם. הפרוגנוזה הטיפולית הוערכה כחיובית, חרף הקשיים בהם נתקל הנאשם. הנאשם נתבקש למסור בדיקת שתן בשירות המבחן ובה נמצאו שרידי קנבוס. הנאשם הסביר זאת בכך שנמצא בקרבת אנשים שצרכו סם וביקש למסור בדיקה נוספת. במהלך תקופת הדחיה מסר הנאשם בדיקות שתן נקיות בשירות המבחן.

במקביל שולב הנאשם במסגרת קבוצתית לעצורי בית במסגרת שירות המבחן. הוא מקפיד להגיע לכל הפגישות אך ההתרשמות היא שהתקשה לשתף בקשייו ובדפוסיו הבעייתיים המוכרים לשירות המבחן מאבחונים קודמים.

הנאשם הודה בביצוע העבירות. לדבריו ביצע אותן על רקע התמכרותו לסמים וקשייו להיגמל. לדברי הנאשם בחר שלא לקיים מפגשים עם חברה שולית על מנת להשיג את הסם והחליט לגדלו בעצמו. הנאשם מכיר בפסול שבמעשיו ומבין את השלכותיהם.

למרות ההערכה כי המוטיבציה של הנאשם לטיפול הינה חיובית, ואף כי הנאשם התקשה להעביר את הטיפול בו למסגרת ציבורית מוכרת (בין היתר בשל הקושי להגיע עם תחבורה ציבורית למקום טיפול מרוחק ממקום מגוריו), בא שירות המבחן בסופו של דבר לכלל מסקנה כי בעיתוי הנוכחי ראוי לאפשר לנאשם להמשיך בטיפול אותו הוא עובר במסגרת הפרטית ובחסות שירות המבחן. נאמר כי כליאתו כעת תביא לרגרסיה במצבו ועל כן הומלץ להפעיל את המאסר על-תנאי העומד לחובתו בדרך של עבודות שירות וזאת לצד צו מבחן למשך שנה וחצי.

4. הנאשם העיד בשלב העונש את העובד הסוציאלי מר דן ג'ד, המטפל של הנאשם במסגרת הפרטית "התחלה חדשה". מר גולד העיד אודות הטיפול הממושך שעבר הנאשם במסגרת זו, הביע דעתו כי הנאשם עבר תהליך חיובי מאוד והתקדם משמעותית בטיפול. מאדם מופנם שהתקשה לשתף בקשייו הפך הנאשם בחודשים האחרונים לדומיננטי יותר, הוא משתף יותר ומסייע לחבריו לקבוצה.

תמצית טיעוני הצדדים לעונש

5. ב"כ המאשימה, עו"ד דנית שושן, עמדה על חומרת מעשי הנאשם. לדעתה, לא ניתן לקבוע כי הנאשם עבר תהליך טיפולי מוצלח משום שלא עבר אותו במסגרת מוכרת. המאשימה בקשה לגזור על הנאשם עונש באמצעותו של מתחם שנע בין מספר חודשי מאסר בפועל לשנת מאסר בפועל, ועתרה להפעיל את המאסר על-תנאי במצטבר. כן עתרה המאשימה לרכיבי ענישה נוספים.

6. ב"כ הנאשם, עו"ד חיה ציון זכאי, עתרה להפעיל בעניינו של הנאשם את סעיף 85 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - "חוק העונשין"), המאפשר לבית המשפט להאריך מאסר על-תנאי חב הפעלה בעניינו של מי שעובר טיפול למשתמשים בסמים. לדברי הסנגורית, בעניינו אין חולק כי הנאשם גידל את הסם למטרת שימוש עצמי בלבד, ובהינתן הליך השיקום הממושך והמוצלח שעבר - מן הראוי לגזור עליו עונש שיקומי. ההגנה אף ביקשה להאריך את הפסילה המותנית שנגזרה על הנאשם בהליך קודם.

הנאשם בדברו האחרון לעונש אמר כי נותן את כולו בהליך הטיפול הקבוצתי במסגרת "התחלה חדשה".

דין

7. הנאשם גידל קנבוס במשקל 650 גרם במבנה נטוש סמוך לביתו והחזיק בביתו חשיש במשקל מזערי לצריכה עצמית בלבד. טענת הנאשם כי הגידול היה לצריכה עצמית בלבד אינה סותרת את עובדות כתב האישום בהן הודה ולא נסתרה בשום דרך על ידי המאשימה.

8. בהתחשב בעקרון ההלימה בין מעשה לעונש, בערך המוגן העומד ביסוד העבירה של החזקה בסם (הגנה על בריאות הציבור ובריאותו של המשתמש בסם), בסיבה בגינה גידל הנאשם את הסם וברמת הענישה הנוהגת המוכרת לבית המשפט, אני קובע כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם כאן נע בין מאסר על-תנאי למספר חודשי מאסר בפועל, וזאת כעונש עיקרי.

9. לחובתו של הנאשם מאסר על תנאי חב הפעלה בן ששה חודשים. שירות המבחן ממליץ להפעיל את המאסר על-תנאי האמור כך שהנאשם יוכל לרצות את עונשו בעבודות שירות. המאשימה מבקשת לגזור על הנאשם עונש מאסר קצר ולהפעיל את המאסר על-תנאי במצטבר. ההגנה מבקשת להאריך את המאסר על-תנאי פעם נוספת.

10. לא אוכל לקבל את עמדת המאשימה בעניינו של נאשם זה. עניין לנו בנאשם מכור לסמים שגידל כאמור צמחי קנבוס במשקל לא רב במיוחד (בהתחשב בכך שמדובר בצמח) לצרכים פרטיים בלבד. נאשם כזה אינו ראוי לרצות עונש מאחורי סורג ובריה ויעיד שינוי מדיניות האכיפה שיזם המשרד לביטחון הפנים ואישרה לאחרונה הממשלה.

11. לפיכך השאלה העיקרית העומדת לדיון היא האם יש לקבל את המלצת שירות המבחן ולגזור על הנאשם עונש מאסר בן ששה חודשים שירוצה ככל הניתן בעבודות שירות, או שמא ראוי להאריך את תקופת התנאי פעם נוספת בהתאם לתנאי סעיף 85 לחוק העונשין, בשים לב בין היתר לכך שהטיפול אותו עובר הנאשם מבוצע בעיקרו במסגרת פרטית ושירות המבחן אינו ממליץ על הארכת תקופת התנאי.

12. סעיף 85 לחוק העונשין קובע כדלקמן:

85. (א) על אף הוראות סעיף 56(ב), רשאי בית המשפט שהרשיע אדם העובר טיפול למשתמשים בסמים, או שסיים טיפול כאמור, להשתמש בסמכותו לפי סעיף 56 יותר מפעם אחת, אם שוכנע כי לא יהיה זה צודק להפעיל את המאסר על תנאי משום שיש סיכוי לשיקומו של האדם, כי הפעלת המאסר על תנאי תסב לו נזק חמור, וכי אין סיכון לשלום הציבור בשל הארכת התנאי.

(ב) בטרם יחליט על הארכת נוספת של תקופת התנאי, יבקש בית המשפט תסקיר של קצין מבחן על הנאשם, על מצב התקדמותו בטיפול, וכן, אם הוא מקבל טיפול במוסד, על המוסד שבו הוא מטופל.

(ג) הארכה נוספת של תקופת התנאי, לפי סעיף זה, תלווה בצו מבחן כאמור בסימן זה ובתנאים האמורים בו; על ההארכה הנוספת יחולו הוראות סעיף 56(ג).

(ד) לענין סעיף זה -

"טיפול למשתמשים בסמים" - "טיפול סוציאלי", "טיפול רפואי" או "טיפול משולב", כהגדרתם בחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, תשנ"ג-1993, הניתן למשתמשים בסמים; "מוסד" - כהגדרתו בחוק האמור.

13. אין חולק כי הנאשם עובר טיפול למשתמשים בסמים, אלא שבטיפול פרטי עסקינן וכאמור שירות המבחן לא המליץ על הארכת התנאי.

למיטב ידיעתי לא נפסקה בעבר הלכה בנוגע לטיב הטיפול המהווה תנאי מתנאי הסעיף. עיון מקרוב בהוראת החוק אינו מספק בסיס טוב לטעמי לעמדת המדינה השוללת את תחולת הסעיף מקום בו עסקינן בטיפול פרטי. אכן, הדעת נותנת שבמרבית המקרים ישקול בית המשפט בחיוב הארכה נוספת של מאסר על-תנאי רק כאשר יוצג לו טיפול מוכר, אך הוראת סעיף 85 לחוק העונשין אינה מוגבלת לטיפול במסגרת מוכרת על ידי שירות המבחן (ראו הגדרת המונח "מוסד" בסעיף 1 לחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, התשנ"ג-1993, החלה בענייננו מכוח הוראת סעיף 85(ד) לחוק העונשין). ניתן אפוא להעלות על הדעת מקרים, חריגים בהכרח, בהם יציג הנאשם טיפול מוצלח למשתמשים בסמים שאינו בחסות המדינה, ויוכיח המקרה שלפנינו, בו שולב הנאשם בטיפול מוצלח ויעיל במוסד שאינו בחסות המדינה והסיבה בעטייה לא שולב במסגרת מוכרת לשירותי הרווחה היא רק משום החוסר במסגרות מוכרות בסביבת מגוריו.

אוסף, כי אין בסעיף מגבלה לפיה שירות המבחן חייב להמליץ על הארכת המאסר על-תנאי. סעיף 85 לחוק העונשין אכן מחייב את בית המשפט לבקש תסקיר מבחן על הנאשם, על מצב התקדמותו בטיפול וכן, אם הוא מקבל טיפול במוסד, על המוסד שבו הוא מטופל. הסעיף גם מחייב את בית המשפט המחליט להאריך פעם נוספת את המאסר על-תנאי ללוות את ההארכה בצו מבחן. עם זה, הסעיף אינו מחייב את בית המשפט לנהוג בהתאם להמלצת שירות המבחן, וניתן להעלות על הדעת מקרים, חריגים בהכרח, בהם יעשה בית המשפט שימוש בסמכותו לפי סעיף 85 לחוק העונשין שלא בהתאם להמלצת שירות המבחן.

14. ראינו כי הנאשם עבר תקופה ממושכת ועובר גם היום טיפול מוצלח למשתמשים בסמים. התרשמתי, וזו אף הייתה התרשמותו של שירות המבחן, כי יש סיכוי לשיקומו. התרשמתי כי הפעלת המאסר על-תנאי, ולו בדרך של עבודות שירות, תסב לו נזק חמור, שכן משמעות הדבר תהיה קטיעת ההליך הטיפולי המוצלח במסגרת "התחלה חדשה" וגדיעת היכולת שלו לעבוד ולהתפרנס. נוכח העובדה כי הנאשם לא חטא בגידול סם לצרכים החורגים משימוש הפרטי, התרשמתי גם שאין סיכון לשלום הציבור בשל הארכת התנאי.

על כל אלה יש להוסיף כי, לטעמי, המאסר על-תנאי שנגזר על הנאשם מלכתחילה היה ארוך מדי בהתחשב כך שמפעילה אותו כל עבירת סם, גם כזו שנעברה לצריכה עצמית בלבד.

15. במצב דברים זה החלטתי לעשות שימוש בסמכותי בסעיף 85 לחוק העונשין. אני מחדש את תוקף המאסר על-תנאי בן ששת החודשים, שגזר על הנאשם בית משפט זה (כב' השופט גולדס) בת"פ 42418-05-10 ביום 16.3.2011, ואשר הוארך על ידי בית משפט זה (כב' השופט פרייז) בת"פ 62370-10-13 ביום 30.12.2014, לשנה נוספת.

בשל אותם טעמי שיקום שהוזכרו לעיל אני עושה שימוש בסמכותי כאמור בסעיף 36(ו) לפקודת התעבורה ומאריך את הפסילה על-תנאי בת הששה חודשים שהשית על הנאשם בית משפט זה (כב' השופט פרייז) בת"פ 62370-10-13 ביום 30.12.2014 בשנה נוספת.

אני גוזר על הנאשם קנס בסך 3,000 ₪ או 30 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישתלם בחמישה תשלומים חודשיים, שוים ורצופים, החל ביום 1.5.2017.

אני מוציא נגד הנאשם צו מבחן למשך 18 חודשים, בתנאי שימשיך את הטיפול במסגרת "התחלה חדשה". הסברתי לנאשם כי אם לא יישמע להוראות קצין המבחן ולא יעמוד בתנאי הפיקוח - ניתן יהיה להשיבו לבית המשפט ולהחמיר את עונשו.

16. ניתן צו להשמדת הסמים ויתר המוצגים שהזכירה התובעת בטיעוניה (עמ' 9 שורה 8), אשר ייכנס לתוקף בחלוף המועד החוקי להגשת ערעור, ואם יוגש ערעור - לאחר מתן פסק הדין בו.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ז אדר תשע"ז, 15 מרץ 2017, במעמד הנוכחים.